

▶ 12 Septiembre, 2017

La Fira Mediterrània celebrarà el mes vinent dues dècades amb la satisfacció d'haver esdevingut un punt de trobada de totes les arrels integrades a Catalunya

Rumb a la Mediterrània

Jordi Bordes
 BARCELONA

La Fira Mediterrània de Manresa cremarà una gran falla a la plaça Major que prepara l'artista plàstic Txema Rico i en la qual treballaran uns 200 nens i nenes de la comarca. És un exemple de fins a quin punt s'ha ampliat el concepte de cultura popular en aquests 20 anys d'història. A l'arrel del patrimoni, se li suma la innovació, la mediterraneïtat (obrint el ventall de cultures) i la participació. Del 5 al 8 d'octubre se celebra aquesta vintena edició a la capital del Bages, que serà l'antecel·lular del 2018 com a Manresa, Capital de la Cultura Catalana.

Un dels reclams més potents d'aquesta edició és l'adaptació d'*El Llibre Vermell de Montserrat* que durà, per primer cop, la fira a l'Abadia de Montserrat. La inauguració és tota una altra declaració d'intencions, ja que es convida un grup capitanejat per Maria Arnal & Marcel Bagés, Judit Nedder-

Maika Makovski, Roberto Olivan i Mazoni amb Istanbul Street preparen estrenes a la fira

mann i Joana Gomila perquè facin la seva proposta musical, a dels artistes amb talent que consolidaran les seves carreres en la música d'arrel els propers anys. La fira Mediterrània manté l'impuls a la creació. Enguany, prepararan actuacions Maika Makovski (premi Teresa Rebull), Mazoni amb Istanbul Street Ensemble i el ballari Roberto Olivan. Finalment, enguany es posarà l'atenció en la cultura occitana (polifonia, bestiar i joc tradicional). ■

TRES PREGUNTES:

1. Què s'entenia per cultura popular durant la seva direcció artística? 2. Quin percentatge corresponia a grups de cultura popular? I de fora de Catalunya? 3. Quin ha estat el canvi més important en aquests 20 anys?

“La cultura popular viu un moment interessant”

Lluís Puig
 (1998-2000)

1 En aquells moments la visió era molt més restrictiva que en l'actualitat. Recordo, com a anècdota, programar un concert de rumba amb els gitanos de Lleida i això no va ser gaire ben vist. Per contrapartida vàrem fracassar amb la incorporació dels balls d'envelat a càrrec de les “populars” orquestres de festa major. Va ser un “àmbit” que no va tenir recorregut.

2 En aquelles tres primeres edicions diria que el 100% era pensat per a grups i entitats de Catalunya.

3 M'agrada pensar, i sempre la poso d'exemple, que la fira ha ajudat a donar una visió de normalitat, creativitat, contemporaneïtat impensable. L'èxit del món casteller i del cant coral, el fort arrelament i creixement del teatre popular, la creació de xarxes com han fet els teatres dels ateneus, etc... Tota la cultura popular, fins i tot aquelles manifestacions que no són notícia, viuen uns moments d'ebullició i se senten molt més reconeguts pel seu entorn social i cultural.

“Vam incorporar Mediterrània, al 2004”

Jordi Bertran
 (2001-2005)

1 El 2001 es deia Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional. El 2004 hi vam incorporar el mot Mediterrània, i el 2005 la vam rebatejar com a Fira Mediterrània de Manresa. És a dir, primer només s'entenia el que procedia de Catalunya.

2 La fira programava la cultura popular entesa com a projecció de futur. Amb la comissió artística, vam concebre una programació que partia de l'arrel però en clau de renovació artística i de risc. Això sí, en cada edició hi havia alguna mostra de patrimoni immaterial, com per exemple la Muixeranga d'Algemesí, que després acabà sent patrimoni de la humanitat per la Unesco. El 2001 no n'hi havia cap de fora de Catalunya d'un total de 74 espectacles amb 81 funcions i 11 estrenes; el 2005, era el 28%, d'un total de 83 espectacles.

3 El pas d'una fira organitzada des de Barcelona a la progressiva implicació des de la societat manresana. El meu primer any ja vaig convidar dos manresans a la comissió artística.

“Vam convertir-la en fundació”

Toni Xuclà
 (2006-2007)

1 Geogràficament, el tret diferencial de la Fira Mediterrània, el concepte transversal de cultura popular, era la mediterraneïtat. En aquell moment ja hi havia festivals i fires amb la brúixola al nord, una idea europea, de cultures globalitzadores. Jo volia fer la mirada mediterrània, una mediterrània també actual, al futur des del passat, al que és universal des del que és local.

2 Tota la programació era cultura popular o amb arrels tradicionals. Quan programava teatre de Mercè Rodoreda, per mi era cultura popular, una autora eminentment popular. Vam augmentar el percentatge de companyies de fora de Catalunya fins a un 50% aproximadament.

3 El canvi és enorme des de l'inici fins avui. S'ha fet edició a edició. Pas a pas. En la meua etapa vaig fer molts canvis tot i que la línia dels anteriors directors era fenomenal. A un àmbit més intern, vam fer la transformació d'organisme públic a crear una fundació i un nou equip a Manresa.

“Convidàvem creadors per a noves lectures”

Tere Almar
 (2008-2011)

1 La línia d'actuació consistia a incorporar una mirada contemporània a la cultura popular, potenciant la mirada artística actual i la reflexió dels diferents elements que la integren, convidant un creador que a través de la seva visió particular li donés una nova lectura.

2 Tots els grups programats partien de la tradició mediterrània, donant preferència a la base de l'arrel. Sempre buscàvem l'equilibri entre les diferents disciplines d'arts escèniques i la música. Estem parlant d'una fira que centra el seu interès en la producció, exhibició i posterior distribució i venda. Donem dades de l'any 2008: un 57,81% dels grups eren de procedència catalana; el 20,70%, de la resta de l'Estat i, finalment, el 21,50%, internacionals.

3 Va ser cabdal, l'any 2004 amb el canvi de nom: Mediterrània, Fira d'Espectacles d'Arrel. A partir d'aquí es va definir un nou model que va situar la fira internacionalment dins el marc cultural del Mediterrani.

“Els vectors són: arrel, creació i participació”

David Ibáñez
 (des del 2012)

1 Durant els darrers anys de Fira Mediterrània ens hem centrat en una cultura popular basada en el triangle innovació – tradició – participació. La transmissió del patrimoni, el creuament entre creació contemporània i arrel tradicional, la participació i l'ampliació de la base social de la cultura han estat els vectors que expliquen la gran majoria de les nostres iniciatives. A part d'aquesta exploració i actualització, l'altre gran eix de la fira han estat les músiques d'arrel, a on hem treballat les connexions internacionals.

2 Un terç de les prop de 200 funcions artístiques d'una edició de la fira corresponen a música d'arrel i els altres dos terços, a cultura popular, ja sigui a través de les arts escèniques o plàstiques i visuals. En termes generals, el 60% dels artistes són catalans i el 40% restant es reparteixen a parts iguals entre la resta de l'Estat i l'estranger

3 Un moment important va ser el 2007, quan es fa una aposta decidida per la llotja com a espai professional.